

પેપર ૨-૧

Indian Constitution

W. E. F. Academic Year : 2011 - 2012 (Second Term)

Unit No.	Content
1	1. The Preamble 2. The Activity of Constitutional Assembly 3. The Characteristics of Indian Constitution.
2	1. Fundamental Rights in Indian Constitution 2. Directive Principles of State Policy
3	1. The Parliament of India. 2. Functions and Working of the Prime Minister of India.
4.	1. The form and functions of The Supreme Court and High Court of India. 2. The Powers of Election Commission of India

Books for Study and Reference:

૧. આપણું બંધારણ- સુભાષ કૃષ્ણ અનુવાદ-નિધિનસંદ્ધ વેદ્યાવ
૨. ભારતનું બંધારણ- ડો. રાકેશ જોષી
૩. ભારતનું બંધારણ- એ.એન.કારીયા
૪. ભારતનું બંધારણ અને કાયદો- ડો.દિલીપ મેવાડા
૫. ભારતનું રાજ્ય બંધારણ- મધુભાઈ ભટ્ટ

INDIAN CONSTITUTION (TARAK PATEL)

Q-1 નીચેના પ્રશ્નો ના જવાબ આપો

૧ ભારતીય બંધારણ કઈ તારીખ એ સ્વીકૃત થયું ?

Ans : 26 nov 1949

૨ ભારતીય બંધારણ નો અમલ કયી તારીખ થી થયો ?

Ans : 26 January 1950

૩ સમાજવાદી શબ્દ કયા બંધારણીય સુધારા થી ઉમેરાયો ?

Ans: 42 મો બંધારણીય સુધારો

૪ એ આપણા બંધારણ ના ઘડવૈયા ના માનસ ને સામાજવા ની ચાવી છે .

Ans : આમુખ

૫ સાર્વભૌમત્વ એટલે શું ? તેના કેટલા પ્રકાર છે કયા કયા ?

Ans : સાર્વભૌમત્વ એટલે રાજ્ય ની નિર્ણય લેવા ની આખરી સત્તા . તેના બે પ્રકાર છે (૧) બાહ્ય

અને (૨) આંતરિક

૬ ભારતીય સ્વાતંત્ર્યતા ધારો ક્યારે પસાર થયો ?

Ans: 1947

૭ આંતરિક સાર્વભૌમત્વા એટલે શું ?

Ans : આંતરિક સાર્વભૌમત્વ એટલે રાજ્યાદેશ નું પાલન કરાવાની અને તેનો ભંગ થાય તો સજા

કરવા ની રાજ્ય ની સત્તા .

૮ લોકશાહી શબ્દ ગ્રીક ભાષા ના કયા બે શબ્દો પર થી ઉતરી આવ્યો છે ?

Ans : Demos (લોકો) અને Kartos (સત્તા)

૯ પ્રજાસત્તાક શબ્દ ના વિરુદ્ધ મા પ્રયોજવા મા આવે છે .

Ans : રાજાશાહી

૧૦ પછાત વર્ગ ના લોકો ના હિત ના રક્ષણ ની જોગવાઈ કયા અનુચ્છેદ મા કરવા મા આવી છે ?

Ans : અનુચ્છેદ 16 (2) અને 16 (4)

૧૧ નબળા લોકો ના હિત ના રક્ષણ ની જોગવાઈ કયા અનુચ્છેદ મા જોગવાઈ કરવા મા આવી છે ?

Ans : 46

૧૨ અનુચ્છેદ થી દરેક નાગરિક ને કાયદા નું સમાન રક્ષણ અને કાયદા સમક્ષ સમાનતા નો અધિકાર છે .

Ans : 14

૧૩ અનુચ્છેદ થી દરેક નાગરિક ને જાહેર સ્થળો નો ઉપયોગ કરવા નો અધિકાર છે .

Ans : 15 (2)

૧૪ અનુચ્છેદ થી રાજ્ય ના તાબા ની દરેક નોકરી મા દરેક વ્યક્તિ ને સમાન ગણવામા આવી છે

Ans : 16

૧૫ ભારત મા મત આપવા નો અધિકાર કેટલા વર્ષે મળે છે ?

Ans : 18 year

૧૬ આપણું બંધારણ કયા પ્રકાર નું છે ?

Ans : સમવાયી (fedral)

૧૭ બંધારણ ના કયા અનુચ્છેદ મા ઠરવામા આવ્યું છે કે ભારત એ રાજ્યો નો સંઘ રહેશે ?

Ans : ૧

૧૮ ભારત નો વિસ્તાર ચોરસ કિલોમીટર છે .

Ans : ૩૨,૮૨,૭૮૨ ચોરસ કિલોમીટર .

૧૯ ભારત ની સરહદ કિલોમીટર છે .

Ans : ૧૫,૨૦૦ કિલોમીટર

૨૦ ભારત નો દરિયા કાંઠો કિલોમીટર છે .

Ans : ૬૧૦૦

૨૧ આપણી રાષ્ટ્રીય રાજધાની છે .

વા રાજ્ય નો પ્રવેશ અને સ્થાપના ની જોગવાઈ કયા અનુચ્છેદ મા કરવા મા આવી છે ?

Ans : ૨

૨૩ મૂળભૂત ફરજો (fundamental duties) ની જોગવાઈ કયા અનુચ્છેદ મા કરવા મા આવી છે ?

Ans : ૫૧-A

૨૪ એ રાષ્ટ્ર ના બંધારણીય વડા છે .

Ans : રાષ્ટ્રપતિ

૨૫ રાષ્ટ્રપતિ ના હોદ્દા ની મુદત વર્ષ ની હોય છે .

Ans : ૫ વર્ષ

૨૬ રાષ્ટ્રપતિ મહાભિયોગ ની જોગવાઈ કયા અનુચ્છેદ મા કરવા આવી છે ?

Ans : ૬૧ અને ૩૬૧

૨૭ રાષ્ટ્રપતિ ની ચૂંટણી ની જોગવાઈ કયા અનુચ્છેદ મા કરવા મા આવી છે ?

Ans : ૫૪

૨૮ રાષ્ટ્રપતિ ની ચૂંટણી કયી પદ્ધતિ થી કરવા મા આવે છે ?

Ans : એકલ સંક્રમણ મત સાધન પદ્ધતિ

૨૯ આપણી સંસદ કેટલા ગૃહ ની બનેલી છે ? કયા કયા ?

Ans : અપણી સંસદ બે ગૃહ ની બનેલી છે . (૧) રાજ્ય સભા અને (૨) લોકસભા

૩૦ એ કાયમી ગૃહ છે .

Ans : રાજ્યસભા

૩૧ રાજ્યસભા મા થી દર બે વર્ષે સભ્યો નિવૃત્ત થાય છે .

Ans : 1/3

૩૨ એ હોદ્દા ની રુએ રાજ્યસભા ના અધ્યક્ષ બને છે .

Ans : ઉપરાષ્ટ્રપતિ

૩૩ લોકસભા ની મુદત વર્ષ ની છે .

Ans : ૫ વર્ષ

૩૪ કયા બંધારણીય સુધારા થી લોકસભા ની મુદત ૫ વર્ષ ની કરવા મા આવી ?

Ans : 44

૩૫ દેશ ના ન્યાય તંત્ર મા કયી અદાલત સર્વોચ્ચ સ્થાને છે ?

Ans : સર્વોચ્ચ અદાલત (supprime court)

૩૬ સર્વોચ્ચ અદાલત ની સ્થાપના અને બંધારણ ની જોગવાઈ કયા અનુચ્છેદ મા કરવા મા આવી છે ?

Ans : ૧૨૪

૩૭ કયી અદાલત અભિલેખ અદાલત (court of record) કહેવાય છે ?

Ans : સર્વોચ્ચ અદાલત

૩૮ કયા અનુચ્છેદ પ્રમાણે સર્વોચ્ચ અદાલત એ જાહેર કરેલા કાયદો દેશ ની તમામ અદાલત ને બંધનકર્તા રહેશે ?

Ans : ૧૪૧

૩૯ કયા અનુચ્છેદ પ્રમાણે ભારત ના પ્રદેશ મા આવેલી તમામ દીવાની અને ફોજદારી અદાલતે સર્વોચ્ચ અદાલત ની સહાય મા કામ કરવા નું છે ?

Ans : 144

૪૦ રાજ્યતંત્ર ના મુખ્ય કેટલા અંગો છે કયા કયા ?

Ans : રાજ્યતંત્ર ના મુખ્ય ત્રણ અંગો છે (૧) સંસદ (૨) કારોબારી (૩) ન્યાયતંત્ર

૪૧ સર્વોચ્ચ અદાલત ના ન્યાયાધીશ ની નિમણુક કોણ કરે છે ?

Ans : રાષ્ટ્રપતિ

૪૨ સર્વોચ્ચ અદાલત ના ન્યાયાધીશ કેટલા વર્ષ ની ઉમર સુધી હોદ્દો ધારણ કરી શકે છે ?

Ans : ૬૫ વર્ષ

કયા ન્યાયાધીશ સામે મહાભિયોગ ની કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી ?

Ans : શ્રી. વી . રામાસ્વામી

૪૪ એ બંધારણ ના સંરક્ષક અને વાલી તરીકે નું કાર્ય કરે છે .

Ans : ન્યાયતંત્ર

૪૫ એ અપીલ અંગે ની આખરી અદાલત છે .

Ans : સર્વોચ્ચ અદાલત (Suprime court)

પ્રશ્ન : (૨) નીચે ના પ્રશ્નો ના જવાબ આપો (૩ ગુણ અથવા ૪ ગુણ)

૧ ટ્રેક નોંધ લાખો : અમે ભારત ના પ્રજાજનો (We people of Indian).

૨ ટ્રેક નોંધ લાખો : સાર્વભૌમ (Sovereign).

૩ ટ્રેક નોંધ લાખો : બિનસાંપ્રદાયિકતા (Secularism).

૪ ટ્રેક નોંધ લાખો : પ્રજાસત્તાક (એપુબ્લિક)

૫ ટ્રેક નોંધ લાખો : નવા રાજ્ય નો પ્રવેશ અથવા સ્થાપના .

૬ ભારત ના નાગરિક ની મૂળભૂત ફરજો જણાવો .

૭ રાષ્ટ્રપતિ ની કારોબારી સત્તા પ્રમાણે નિમણુક કરવા ની સત્તા ઓ જણાવો .

૮ ટ્રેક નોંધ લાખો : રાષ્ટ્રપતિ ની ચૂંટણી ની રીત .

૯ સંસદ ના સભ્ય પદ માટે ની લાયકાતો જણાવો .

૧૦ સર્વોચ્ચ અદાલત ના ન્યાયાધીશ ની લાયકાતો જણાવો .

૧૧ ટ્રેક નોંધ લાખો : એડહોક ન્યાયાધીશ ની નિમણુક.

૧૨ સર્વોચ્ચ અદાલત ની અપીલી હુકમત સમજાવો .

૧૩ ટ્રેક નોંધ લાખો : ભારત ના comptroller and auditor general